

NAKLAD (399) *sb m*

ną- (353), na- (44); na- *HistRzym, BielSat, BielSpr, ReszList, PaxLiz*; ną- : na- *Leop* (4:3), *BibRadz* (2:1), *BielKron* (43:4), *Mącz* (2:17), *ModrzBaz* (39:1), *SkarŻyw* (4:3), *CzechEp* (3:1), *ReszHoz* (1:3), *WujNT* (8:2), *SarnStat* (43:2), *PowodPr* (3:1), *VotSzl* (2:1); -ąd (w tym 11 r. błędne znakowanie), -ad-.
sg *N* nąkląd (37). ◇ *G* nąklądu (55). ◇ *D* nąkladowi (2), nąklądu (1); -owi : -u *CzechEp* (2:1). ◇ *A* nąkląd (49). ◇ *I* nąkladem (112); -em (22), -(e)m (90). ◇ *L* nąklądzie (1). ◇ *pl N* nąklady (22). ◇ *G* nąklądów (50); -ów (11), -(o)w (39). ◇ *D* nąklądóm (2); -óm (1), -(o)m (1). ◇ *A* nąklady (49). ◇ *I* nąklady (11) *GroicPorz, SarnStat* (9), *SkarKazSej*, nąkladami (4) *ModrzBaz, ReszHoz, PowodPr* (2). ◇ *L* nąkladach (3), nąklad(o)ch (1); -ach *StryjKron, ActReg*; -ach : -(o)ch *GroicPorz* (1:1); ~ -ach (1) *GroicPorz, -äch* (1) *StryjKron, -(a)ch* (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

1. Pieniądze wydane lub przeznaczone na jakiś cel; pieniądze potrzebne do wykonania czego; koszt, wydatek; zapłata; wysiłek, praca, staranie; *sumptus Mącz, Calep, PolAnt, Modrz, JanStat, Cn*; *impensa BartBydg, Modrz, JanStat, Cn*; *expensa Vulg, PolAnt, JanStat*; *iactura Modrz*; *precium JanStat*; *impendium Cn* (379) : Lepśzać ielt zgodą z fąsiądem/ Niżli zwycięstwo z nakładem *BierEz Ov*; *BartBydg* 72b; *BielŻyw nlb* 4; *ZapWar* 1545 nr 2646, 1549 nr 2662, 1550 nr 2676; *SeklKat* Z3v; *RejKup* k5, f8v; *DiarDop* 112; Dzis yeft tá nyeopátrznosc myedzy ludzmi/ dla nakładu ledá gdzye dáya dzyeci do fzkoly aby yedno nye wyele nąkládác. *GliczKsiąz* M, M2v, M7; A zwłafzczá do Syná fwego/ o ktorego wychowaniu w.W. taką pilność z známienitymi nąklady czynić raczył/ chowaiąc go ná dworzach Krolow Krzefciánfkich *GroicPorz* Bv, Cv, f2v, q, t4v, z3v (12); *BibRadz* 3.Esdr 6/25; żadny nakład/ żadna nędzá nam nie będye ciężka *BielKron* 393, 321v; *Minuere sumptum, Umnieyźać nąklądu. Mącz* 223a; *OrzQuin* I3v, M2v; *GórnDworz* Hh; *HistLan* A4v; ieden rząd [był] drzewá nowego ktore fię tám rodziło/ á ifzby fzedł nakład zfkárbu krolá Cyrułá [*sumptus autem de domo regis dabuntus*]. *BudBib* 3.Esdr 6/25; *PaprPan* Yv; Boże day aby ci/ ktorzi nowe podatki wymyślaią/ ftaráli fię teź/ aby iaką vftawę około nąklądow vczynili [*sumptuarias leges condi procurent*]. *ModrzBaz* 124, 22, [38], 131; *SkarŻyw* [197]; *CzechEp* 160, 319; *CzechEpPorz* *4; *ZapKościar* 1584/47v, 1588/80v; *GórnRozm* I2; *PaprUp* Fv; *ActReg* 117, 135, 163; *Calep* [1030]a; *GostGosp* 14; *OrzJan* 61; *LatHar* 127; *WujNT* 1.Cor 9/18; tedy Práwem zwyciężony powodowi/ który Práwem wygrał/ względem nąklądów [*ratione ex pensarum JanStat* 650] trzy grzywny ma záplácić *SarnStat* 796.

nakład na co (39), *na kogo* (6): *KłosAlg* G3; *RejKupSekl* a5v; *Diar* 92; *GliczKsiąz* M2, M5v; *GroicPorz* fv; *BibRadz* 2.Mach 1/35; *Kfiążetá* [...] dáli odpowiedź [*papieżowi*]/ iz chce pilności przyłóżyć [...] o nakład ná wyprawę przeciw Turkom *BielKron* 199, 288, 410, 415v; *OrzQuin* 13v; *HistLan* B2; *RejZwierc* 248v; *WujJud* 181v; *BudBib* 2.Mach 1/35; aby był fkarb záložon/ z ktoregoby fzedł nakład ná wojnę/ y ná iníże Rzeczypośpolitey potrzeby. *ModrzBaz* 140, [38], 50v, 83, 94, 99v (10); *ModrzBazBud* ¶ 6v; *SkarŻyw* A2v, 108; *ArtKanc* 11v; *Legativum* – Nakład ktori na legata daiem. *Calep* 589a; (á niektorzy y nąkląd ná drukowanie obiecowali) abyfmy wizytkę Biblią znowu ná náfz ięzyk Polfki przełóżyli. *WujNT przedm* 1, s. 113, 114 [2 r.], 186, Aaaaaa3, Ccccc2v; *SarnStat*

130, 340; *GrabPospR* N3v; A ná wypráwę iákażkolwiek będzie/ fład náklad? *PowodPr* 82; *SkarKaz* 453; *VotSzl Fv*; *CiekPotr* 10.

nakład czego (1): Vrzędnik ma to fłudze nágradzić/ ktorego Pan śle retenta wycięgąć/ obráchowawfzy co to zá náklad tego ieżdzenia *GostGosp* 26.

nakład od czego (1): Abowiem náklady przed Práwem/ od zapifow/ [...] równá á pobożną zámierzoną płácą odpráwi. *GroicPorz* e4v.

nakład dla kogo, dla czego (5): *BielKron* 230, 237; *Mącz* 277c; ponieważ máią żony y dzieci/ muřzą dla nich więtfzy náklad czynić [*sumptus eorum causa se maiores facere dictitant*]. *ModrzBaz* 139; *SarnStat* 485.

nakład ku czemu (2): nielituiąc ku ich potrzebie żadnego nákladu fwego/ y prace fwey czynić *BielKron* 213v; *SienLek* a3.

(za) *nakładem czym* [*w tym o wydawaniu ksiązek* (14)] (62): *March¹Wiet* Av [2 r.]; *OpecŻyw* 156v, [194]; *SeklKat* A2v; *RejKup* ee8; Drukowano w Krolewcu przez Alexandra z Litomyřla/ nákładem Iana Secluciana *MurzHist* V3v, A4; *MurzNT* A2; *KrowObr* 168; *Leop Eccli* 21/9; *BibRadz* *2; żadny nie był bogáтым názwán/ któryby nie mógl woyfká cáłego fwym nákładem wychowác do roku. *BielKron* 121; Pifzå iz tá trzecia wieżå acz mnieyfza ále okazålfza byłå/ ktorå iedná niewiåftå vrodziwa/ rzeczona Rodope/ fwym nákładem zbudowåła *BielKron* 270v, 24v, 173, 189v, 287v, 288 (17); *Mącz* 22b, 116b, 433b; *BudBib* b; żeby tákowa ziemiå pod nářzym pánowåniem być mogå: to ieft żeby fię y fámå fwym nákładem bronić mogå *ModrzBaz* 126, kt [2 r.], 138v; *SkarŻyw kt*, 274, 397; *ZapKościér* 1580/13, 13v; *StryjKron kt*, 472, 522; *ReszHoz* 134, 139; Brata twego Wladifflawa wfzadziliřmi na Kroleřtvo Wegierřkie fwoim nákladem. *PapřUp* Fv, K2, L2; *ActReg* 41; *WujNT* 212; GRanice Koronné oboygå narodu/ wfzyřtkich Panřtw do Korony należåcych/ od wtårgnienia nieprzyciåciåła wfzelåkięgo/ obronå opåttrowåć nákładem nářzym mamy *SarnStat* 130, 64, 130, 365, 884, 891 (10).

W połączeniach szeregowych (21): *ZapWar* 1550 nr 2665; *GliczKsiåz* N2v; Lepřza bywa zgodå bes nákladow/ trudnoći/ zåmięřzkånia *GroicPorz* f4, z4v; *BielKron* 77, 213v; *SienLek* 189v; *RejPos* 327v; Oddalone tedy być máią od Kořciåłow Chřeřciåńfkich wfzyřtki prořne náklady/ vbiorzy/ y kořzty ktore pyřze fłuzå *WujJudConf* 181v; *RejPosWřstaw* 42; *ModrzBaz* 107v; *SkarJedn* 380; *ActReg* 149; *WysKaz*)?(3; *JanNKar* B; niewinnę ludzi, práwuiåcy řie ořzukawåli řumpty/ pracåmi/ wydatki/ náklady *SarnStat* 954, 593, 952, 955, 956, 1078.

W przeciwstawieniach: »náklad ... pożytek (7), dochod, zysk« (9): Aleć pysznego náklady Zawřdy przeciågåją dochody *BierRozm* 20; Aureo piscari hamo, Złotå wędå łowić/ to yeřt/ dla máłego pořitku wielki náklad vczynić. *Mącz* 21c; *ModrzBaz* 34; Pçzoły vlewnicže przy kařdym rżådnym folwarku máią bydź: chmielnik tákže/ y gołębieniec. bo to bez kořztu á nákladu pořitku czyni *GostGosp* 8, 16, 132; *SarnStat* 391, 402; *GrabPospR* L3.

Zwroty: »náklad czynić (a. uczynić), (u)czyniony, czyniåcy« = *sumptus a. impensam facere* *Modrz*; *sumptifacere* *Calep*; *impensam facere* *JanStat* [*řzyk zmienny*] (34:2:4): *BierEz* O4v; *RejKup* x3; Wřpomyonę tu dziřieyfřy řpofob nákladu tego/ który czynyå rodzicy ná řyny řwe gdy ye do řzkoły dåyå. *GliczKsiåz* M3; gdy vmåråła Ratbuřznego żonå/ prořilå przed thym męřå fwego/ åby iey kořzthownego pogrřebu nieczyniř/ åni thez řadnych mřzy náymowåł/ åni řadnego nákladu nieczyniř

BielKron 212, 7v, 213v, 224, 415v; *Mącz* 21c; *HistLan* B2; *RejZwierc* 248v; Nie darmo Sálomon y ítárfzy nálfzy tákie naklády ná Kościoł Boży czynili. *WujJud* 181v; *BudBib* 2.*Mach* 1/35; Niewiem iefli on obyczáy trzebá gánić/ że bárzo rzadko fądy bywáią. Bo zá tem práwá długo fię przewłoczą/ naklády zbytnie bywáią czynione [*impensae immodicae fiunt*]. *ModrzBaz* 90, 34, [38], 50v, 83 [2 r.], 99v [2 r.] (11); *SkarŻyw* 62, 108; Erogo – Widaię, nakład czynię. *Calep* 372a, 510a, [1030]b [2 r.]; *WujNT* 113, 186; *SarnStat* 199, 345, 363, 1299; *GrabPospR* N3v; *SkarKaz* 453a; My vftáwiczny y wielki náklad ná żołnierzá czyniác/ w trwodze iednák záwfsze będziemy *VotSzl* Fv; *CiekPotr* Bv.

»da(wa)ć nakład; dodawać nakładów; nakład dan(y)« = *sumptus suppeditare* *Modrz*; *impensium a. sumptus dare* *Vulg* [szyk zmienny] (3;2;1): *RejKupSekl* a5v; A náklady z domu Krolewskiego będą dáne. *Leop* 1.*Esdr* 6/4, 1.*Esdr* 6/9, 3.*Esdr* 6/25; Bo ieflibyfiemy fię od niepotrzebnych nakładow powściągñeli/ będzie zkąd potrzebnych Rzeczypospolitey nakładów dodawác. *ModrzBaz* 124; *Calep* 589a.

»nakładu nie litować, (nie) żałować, (nie) żal« [szyk zmienny] (11:11:3): *LibLeg* 10/114; *OpecŻyw* *ktv*; *FalZioł* +2; *RejJóz* B8v; *RejKup* k4v; *RejKupSekl* a2v, a6; záwadzáyá fię tákowi/ ktorzi teź nye rozumeyá rzecz być dobrą/ we czterzech lecyech fyny fwe zdawác vczyć. A zwłáfczá ci ktorzy álbo nakładów żáluyá/ álbo w fynyech fwych wyelce fię rofkósfuyá *GliczKsiqz* I7, M2; pośláli teź do Krolá Angielskiego/ áby wrocił miáfto Boloniá/ ále niechciał tego vczynić/ mowiác: zem ia to vczynił Cefárzowi kwoli á nakładum nielitowál/ wierzę że mi w tym pomagác będzie/ iáko tho winien vczynić. *BielKron* 223, 213v, 237, 253v, [332²], 334v, 410; *Mącz* 277c; *SienLek* a3; *RejPosWstaw* [41⁴]; *BiałKaz* Kv; *Paprpán* Ff4; Abowiem ten íam y ná przetłumáczenie tych śláchetnych ksiąg: á potym y ná wypuśczenie z druku/ nakładow niemałych nielitowál. *ModrzBazBud* ¶6v; *GrabowSet* V3; *JanNKar* B; *VotSzl* E4.

»nakład náložyc« (1): Nie mniemay dobry vczenniku moy/ by darmo ítrácił trud fwoy kthorys miał o teyto pániey prácuíác/ ániś ten náklad ítrácił/ kthorys ná iey lekárftwo náložyl *HistRzym* 17v.

»nakładem obciázác« = *sumptibus onerare* *Modrz*, *JanStat* [szyk zmienny] (5): *ZapWar* 1545 nr 2646; A ízby ítrony práwuiące fię niebyly [!] zbytniemi nákladámi od fądu obciázone [*sumptibus iudicialibus onerarentur*]/ trzebáby pośtánowić iáką mierną zaplátę *ModrzBaz* 92v; gdy ízláchtá ná woynę zgotuie fię/ iefliby tegóz czáfú musieli fię íkládác/ dwoiákim nákładem obciázeni by musieli bydź. *SarnStat* 123, 299, 536.

»obliczác náklad« (1): Abowiem kto z was chcąc budowác wieżę/ nie pierwey íiadfzy oblicza náklad [*computat sumptus*]/ iefli ma czego potrzebá do wykonánia *WujNT* *Luc* 14/28.

»náklad obracác, obrocon« [szyk zmienny] (2:1): *RejZwierz* 54; *Sumptus* nusquam melius poni potest, Ten náklad nigdziey lepiey nie może być obrócón. *Mącz* 309d, 29c.

»obrachowác náklady, rachunek nákladow« = *computare sumptus* (1:1): Zwyczáyny ráchunek nákladow. *GroicPorz* dd2v marg; *Leop* *Luc* 14/28.

»náklad podejmowác« = *sumptus a. iacturam facere* *Modrz* [szyk zmienny] (4): widźimy że wielkie mnośtvo práwuiących fię/ bárzo wiele czáfú prozno trawi/ náklady wielkie podeymuie *ModrzBaz* 138v, 25v; *GostGospSieb* + 4v; *PaxLiz* B4.

»o nakłady pozywać« (1): A tu naprzod tá łtroná ktora o nakłady pozywa/ ma okázác przed Sądem/ iáko pozwáná Stronę pierwey przewyciężyła Práwem w główney rzeczy. *GroicPorz* dd2v.

»(nie) przywodzić w nakłady; ku nakładowi« [szyk zmienny] (2;1): Chcesz łye nieprzywodzić w nakłady/ nie wydźierayże nikomu/ płác coś komu winien/ nieprágni cudzego. *GroicPorz* dd3v, dd2v; *CzechEp* 426.

»nakładem sprawić« (1): Ale práwie ten klenoth/ ná łzańc poładzono/ Coby máłym nakładem/ mogło być łprawiono. *RejZwierz* 110v.

»szacować nakłady« (1): Ale tu połpolicie nie więcey łzacuią nakładow/ iedno ty ktore łye w Vrzędowych kłyęgách náyduią *GroicPorz* dd2v.

»nakładami uciśniony, uciskać« = *expensis gravare JanStat* [szyk zmienny] (3;1): *ReszHoz* 121; KTórzykolwiek ná Sądzie siedzący/ [...] chcąc złośliwie niektóre wćińnac pracami y nakładymi/ y żądaiąc z tak pracuiących wćińnac nieco pieniędzy *SarnStat* 566, 145, 932.

»nakład (u-, s)tracić« [szyk zmienny] (4): *GroicPorz* fv; *HistRzym* 17v; *CiekPotr* B2; Páiąk z Minerwą łzedł o zakład łwięty/ Ktoby cieńłzú nić/ y przędzú zácżetú Vkręcił ze łnu/ lecz łtráciłú nakład/ Záráz y zakład. *KlonFlis* E3v.

»nakłady wyciągac« (1): A przetoż y nakłady woienne ná nich wyciągác [*Igitur et sumptus belli ab eis exigendi sunt*]/ y ofoby iákie w zakładzie wziác *ModrzBaz* 126.

»wziac za nakład« (2): *BielKron* 388; tylko łkárby wielkie łárołławowe po Włodimirzu zołtáwione/ złoto/ łrebro/ perły/ y inłze kleiny łobie wziął Krol Bołesław zá nakład woienny *StryjKron* 170.

»(za)płacić (za) nakład; (za)płacenie, popłacić nakładowi« = *satisfacere expensis JanStat* [szyk zmienny] (11;5;1): STroná Práwem przekonána/ powinna záplácić nakłady práwne/ łtronie ktora łwoię rzecz pozyłkuie práwem *GroicPorz* dd2, q3, t4v, aa4, dd2v, dd3, oo3 [3 r.]; *BielKron* 225; *Impendium idem quod impensa, ad assem reddere promisit impendium*, Do naymnieyłzego pieniędzú óbiecał záplácić náklad. *Mącz* 289b, 195c; *Paprup* C4v; *SarnStat* 175, 253, 340, 1127.

»żyć [czyim] nakładem« (1): *Ope et auxilio alicuius, gubernari, Żić czyiem nákladem. Mącz* 22b.

Wyrażenia: »łżejszy, łekki nakład« (2;1): *RejKup* v5; Wy kiedy po łwey woli włytyko złe czynicie/ Tedy łekkim nakładem/ tám łie odkupicie. *RejWiz* 160v; *GrabPospR* Mv.

»(nie)mały nakład« = *minor sumptus Modrz* [w tym: *mniejzym nakładem [co czynić] (4)*] [szyk 8;4] (12): *ZapWar* 1545 nr 2646; *GliczKsiąż* M6; *GroicPorz* e4; *RejZwierz* 110v; *BielSpr* 10v; Aza niewiełz/ że wiele łudzi zacnych przed tobú/ ná ktorycheł ty mieyłce náłtąpił/ niemnieyłze nakłady czynili niłzi ty *ModrzBaz* 99v, 26; *ModrzBazBud* ¶ 6v; *StryjKron* 421, A3v; náłiekác chwałtu/ [...] áby žiárnu y łłuczey było łporzey/ á mnieyłzym nakładem mogło łie to vkarmić. *GostGosp* 120; *VotSzl* E4.

»nakład (nie)potrzebny« = *sumptus (non) necessarius Mącz, Modrz; impensae (non) ncessariae Modrz; sumptus inanis JanStat* [szyk 5;5] (10): *BielKron* 395v, 415v; *Mącz* 191a; A Boże day/ áby tácy przedłięwżięli czáfu pokoiu pohámowác łię od niepotrzebnych nakładow/ áby iym czáfu woyny potrzebnych dołtawáło. *ModrzBaz* 119v, 22, 124, 124v; A naprzod iefli łię komu zda/ że to nakład nie potrzebny/ takie Budowánie czynić. Tedy niechay wie/ że ten iefł łtarádawny [...] obyczay/ iż

ludziom zacnym wielce łtroyne y kofztowne Pogrzeby łprawowano *WysKaz* 42; *SarnStat* 176; *VotSzl* E4.

»nakład pieniężny« (1): rádzyby y włyfycy iáko mniemam łtufznym nakładem pieniężnym to odpráwili/ ku záłożeniu tego depozytu *Rzeczypołp*. *VotSzl* D2.

»nakład prawny, sądowy, prawa« (6:3:1): O Nakładoch Práwnych. *GroicPorz* dd2; Bo nakłady Sądowe y Piłárskie równą płacą odpráwi. *GroicPorz* dd3, q3, f4, aa4, dd2, dd2v *marg* (9); Hinc lis aestimata est, Temu przifádzono náklady ładowne płácić. *Mącz* 195c.

»prożne nakłady« = *inanis expensa JanStat* [szyk 6:4] (10): *GroicPorz* f2v, dd2v; *RejFig* Dd7v; Prziydá potym ná Zydy twe kofztowne łtroie/ Ná co przyłzły náklady/ ony prożne twoie. *BielSat* C4 [*idem BielRozm*]; *WujJudConf* 181v; *RejPosWstaw* 42; *BielRozm* 22; *WysKaz* 44; CHcemy y rofkázuiemy: áby łády Ziemłkie człtérzy kroć do roku/ wedle piérwłzého dozwołenia y dopułczenia/ dla włtrzeżenia próżnych nákládów y trapienia/ były łádzone. *SarnStat* 717; *GrabPospR* N3v.

»spolny nakład« (1): Iednacze wyssey pisany vyednali y wssythko Imienie napoly dzielicz maiá y Miarnika zwiescz ku Rozmierzenyv spolnym nakładem wssyczko Imienie *ZapWar* 1550 nr 2655.

»suma nákládów« (1): Tá iefł sumá nákládów [*summa expensarum*]/ ktorá náložyl Krol Sálomon ná budowánie domu Pánłkie⁸⁰ *Leop* 3.Reg 9/15.

»nakład ubogi« (1): Xiáżeczki [...] o poćciwym wychowaniu [...] z wielką pilnołciá á pracá z Łácińłkiego na Polłki/ przez MARCINA QWIATKOWSKIEGO Z ROZYCZ. [...] przełožone/ y nákládem vbogim wydrukowáne. Roku Pańłkiego 1564. *KwiatKsiáz kt*.

»wielki náklad« = *magnus a. maior a. maximus a. non minor sumptus Modrz; impensus magnus, grande pretium JanStat* [szyk 47 : 14] (61): *KlerPow* 4; *FalZioł* +2; *MurzNT* A2; *GroicPorz* f3v [2 r.]; *BibRadz* 2.Mach 1/35; Tho miáłto [...] Siroty y inne vbogie álbo w rzemiełłá álbo ná náuki nákládem wielkim dawa álbo opatrza *BielKron* 288, 7v, 96v, 192v, 208, 230, 270v; *Mącz* 21c; *GórnDworz* P4; *RejZwierc* 112v; Grekowie mieli łzełć na Bible łłumaczow/ [...] wizytki łzełć ná iedne księgi z wielką pracá y nákládem przepifowáli. *BudBib* b3, 2.Mach 1/35; *StryjWjaz* B2; *Paprpán* Ff4; Lecł Nielza záprzeć/ że wiele wiela łudzi łpraw od łeymu do łeymu odłožonych/ z wátpiwłzy o nich/ á ktemu dla zbytnie wielkich nákládów/ porzucono y zániechano *ModrzBaz* 91v, 25v, [38], 83, 90v, 99v (12); Helená: kołcioł wielkim á Cefarłkim nákládem/ ná mieyłcu grobu Pánłłkiego zbudowawłzy: iednę krzyzá częłć opráwioná złotem/ wnim połtáwić kazála *SkarŻyw* 397, A2v, 62, 108; *ZapKółcier* 1580/14; *CzechEp* 426; *ReszHoz* 134; *RełzList* 169; *ArtKanc* S11v; *Calep* [1030]a [2 r.]; náklad nawięłfzy/ pożytek y łkarb mnoży *GostGosp* 154, 16; *LatHar* 283; poddani náłzy Zapifów y Liłtów z wielkiemi trudnołciámi y niekiedy zá wielkim nákládem wymowáć mułzú *SarnStat* 937, 145, 193, 199, 363, 537 (9); *PowodPr* 63, 81; Y od Sálomoná wdzięcznie P. Bog przyiał ony wielkie náklady y kofzty/ ktore ná dom Boży y ozdoby iego vczynił. *SkarKaz* 453a, 457b; Fv; *PaxLiz* B4.

»nakład wojenny« = *sumptus belli Modrz* (6): *ModrzBaz* 126; Máłe náklady woienne w on czás były/ bo nie żołnierzámi/ tylko włáłnymi Litewłłkimi Boiáry w on czás woiny Xiáżetá Litewłłkie odpráwowáli. *StryjKron* 421 *marg*, 421 [2 r.], 652; *PowodPr* 82 *marg*.

»nakład zbytni, (a. zbyteczny)« = *sumptus mediocris Modrz* [szyk 2:1] (3): áby łprawiedliwie łády były bez nákládów zbytecznych *BielKron* 192v; *ModrzBaz* 92v; *ReszHoz* 121.

»Szeregi: »angaryja i nakład« (1): bącząc bydź niemąłą w tym ángária/ y także nakład/ dla przenoźenia zapisów z Grodu do ziemstw/ zabiégaiąc temu wzytkiemu/ poftánawiamy *SarnStat* 485.

»nakład i trawienie (a. zagubienie) czasu« = *cum sumptuum tum temporis iactura* *Modrz* (2): ludzie też tak fwoi iáko y postronni/ z mnieyłym nakładem y czáfu trawieniem do domu się wrácią. *ModrzBaz* 26; *SkarKazSej* 695b.

»dług i nakłady« (1): dłużnik przes on czas może odeprzeć włafność swoię y otrzymać/ zápláciwzy Powodowi dług y nakłady Práwá. *GroicPorz* q3.

»dobro a nakład« (1): twym włafnym dobrem á nakładem moim wczyniłem rzecz takowá *BibRadz* *2.

»frasunki i nakład« (1): Co zacz iest/ dla ktorego/ tak fráfunki wżelkie/ Podeymuiecie/ ktemu y náklády wielkie. *PaxLiz* B4.

»koszt(unek), (a, albo, i) nakład« [szyk 14:4] (18): *KłosAlg* G3; *GroicPorz* e4v; *BibRadz* 2.*Mach* 1/35; *Impensa*, idem quod *expensa*, *Kofztunek*/ nakład. *Mącz* 289b, 395a, 432b; *BudBib* 2.*Mach* 1/35; *Strum* D4; *BiałKaz* Kv; *ModrzBaz* [38]; *ZapKościar* 1580/14; otimiecie s Krolem niemowili/ tzijem kofztem y nakładem Waradzin budowano *Paprup* K2; *Calep* 510b; *GostGosp* 8; *GrabPospR* N4v; *SkarKaz* 453a, 457a; *VotSzl* E4. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»myto i nakład« (1): A cokolwiek z tego pułzłotego zbędzie/ zápláciwzy mytá y náklády [solutis salaris et impensis *JanStat* 308] ná bićie monety/ to niech ku Królewkiemu Máiestatu y Rzeczypospolitęy pożytku fie obróci. *SarnStat* 340.

»nakład i pieniądze« = *sumptus et pecunia* *JanPrzyw* (2): zá náłzym nakładem y pieniędzmi kažemy żywności/ y potrzeby inné łobie gotowác. *SarnStat* 64 [idem] 884.

»płaca i nakład« (1): [rzeczy i kupie za poddanych królewskich] płacá y nakładem [opera et impensa *JanStat* 70] z królestwá bywaią wywożoné. *SarnStat* 1241.

»pot i nakład« (1): Nie dopiero mowmy trudno/ nie spráwiem nic: Afz gdy nádtym poiedzim/ porobiem/ y potu náłzego y nákládu przyładziem *SkarJedn* 382.

»potrzeba, nakład« (1): Rádźili potym o potrzebách/ nákládach/ y początku podniefienia woyny ná Polaki/ wżákże zdáło fie im zmyflác/ y táić tę rádę *StryjKron* 215.

»nakład i powinność« (1): Dáie bowiem Szkołá/ tym ktorzi iey słužá wolność od nákládow y żołnierfkich/ y wżytkich inłych powinności [sumptuum et militiae et munus omnium]. *ModrzBaz* 128v.

»praca, (i) nakład; praca z nakładem« = *labor et sumptus* *Modrz*; *labor et impensus a. expensa* *JanStat* [szyk 15:6](21): *RejKup* ee8; Abowiem niż fye tego náuczylil/ pracá też około tego niemáłą podięli/ z niemáłym nákládem. *GroicPorz* e4; *BielKron* 213v, 230, 304, [332²], 334v, 410; prósbámi nalégali/ azebym nákládu y prácę niezálował/ ku wydáníu tákowych potrzebnych á wzytecznych *Kłyąg* *SienLekAndr* a3; *RejZwierc* 168v; *RejPosWstaw* [41⁴]; *BudBib* b3; *Strum* H4; *StryjWjaz* B2; *ModrzBaz* 139v; Czemu gwoli/ ia w chudobie fwoiey/ pracá y nákládem podiá *GostGospSieb* +4v; *WujNT* 212; *SarnStat* 466, 536, 566, 1233. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.].

»nakład i robota« = *labor et expensa JanStat* [szyk 1:1] (2): Oleum et operam perdere O nakład y robotę przisać. *Mącz* 261c; *SarnStat* 187.

»sprawa i nakład« (1): gdy był głód we Włofzech/ wiele ludzi zachował fwą sprawą y nakładem od śmierci *BielKron* 170v.

»staranie i nakład« (1): czterzei Ewangeliftowie święci/ [...] fą teras ięzykiem Polłkim/ za wielkim ftaraniem i nakładem moim/ wydrukowani *MurzNTSekl* A2. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»sumpt i nakład« (2): *Mącz* 149a; którzy poddánym y fługom náfzym fwowolnie przykrości zádaią/ przywodząc ie ku sumptom y nakładóm niepotrzebnym [*ad impensas et sumptus inanes deducunt Jan Stat 201*] *SarnStat* 176. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*].

»szkoda i nakład« = *damnum et impensus a. expensa JanStat* (2): fzkody y nakłady przysięgą tego/ który z nim prawem czynił/ máią bydź dowodzoné. *SarnStat* 175, 175. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»trudność i nakład« = *difficultas atque sumptus Modrz; difficultas et precium JanStat* [szyk 3:1] (4): *GroicPorz* f3v; *ModrzBaz* 126; vbogiéy Szłáchcie/ [...] z więtfzą trudnością y nakładem przychodzić muśi/ dálekié do Grodu ieżdżenié. *SarnStat* 1151, 537. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 4 r.*].

»nakład i upominek« = *expensa et dona PolAnt* (1): [*Król Antyjoch*] obawał fię/ áby ták iáko y pierwey nie doftáło mu nakładów y vpominkow/ ktore był przed tym zwykł dáwać *BudBib* 1.*Mach* 3/30.

»nakład i utrata« (1): [*ludzie*] tak prętkich nakładow y Vtrat niezniosą *ActReg* 138. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.*].

»wina i nakład« (1): winy y nakłady ftronie powodney odłoży wedle rachunku Sędziégo álbo Piáfárłkiego. *GroicPorz* p4v.

»nakład i wydatek« = *expensa et impensum JanStat* (2): Zdánia y Sądy będą fprawowané/ áby nakłady y wydatki wielkimi ludzie nie byli wciśnieni. *SarnStat* 145, 932. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 3 r.*].

W przen (2) : *RejKup* v5; Potym przyzedł do páná/ pánie proźnić nakład/ Iam tám leżał o głodzie/ iużem trzy dni nie iadł. A wzdym zamku nie dobył/ nie weźmiesz go głodem *RejFig* Dd7v.

2. *To co jest nałożone, ładunek; tu przewaźnie o towarach wiezionych na sprzedaż* (17) : Archimedes [...] ciągnął po ziemi Okręt ze wfzytkim nakładem *GrzepGeom* B, A4; Vehes – Fora, nakład zapełnido [!] wiezienią. *Calep* 1105b.

W przeciwstawieniu: »z próżnym wozem ... z nakładem« (4): Iezyerzecz ftho tholp ffoly nazad fproznem wozem polgrofłza A znakładem ieden gr *MetrKor* 57/115, 57/119v, 59/272v, 280v.

Zwoty: »z nakładem iść« (4): A gdi znakładem nazad ydą po grofłzvw a fprałnego dwa pienyađza y kolacz *MetrKor* 57/115, 57/115, 59/272, 272v.

»mieć nakład« (2): thi fłfą mitha na drodze poczáfwi od doliny Polonie Wdolinie od thaliegy pianthnafzcie gr polłkich. Szokolow fcheliąg, a thakze nazad idącz gdi mayą nakład *MetrKor* 46/114v, 59/271.

»nakład przedać« (2): Bo każdy tam ydzie gdzie bi mogł swoy nakład przedacz *MetrKor* 59/276, 57/117.

Wyrażenie: »wielki nakład« (2): kto tho ieft co ziada ten ták wielki nakład [*quis est qui comedat impensas*] *Leop Dan* 14/7; *Depressa onere sua navis*, Pogrążyła/ utonęła od wielkiego nákládu. *Mącz* 321a.

3. *Przyzwyczajenie, nawyk, zwyczaj* (2) : *Assvetudo*, Nałóg/ náklad. *Mącz* 427b, 427b.

*** *Dubium* (1) : *Ambitio*, est inordinatus honoris et potentiae appetitus, czczy dopur [!]; naclad, ut in legenda s. Tomae. *BartBydg* 8.

Synonimy: 1. *ekspensa*, *koszt*, *wydatek*; 2. *ciężar*, *ładunek*; 3. *nałog*.

Cf **NAKLADANIE**